

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 71/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. P. P., B., zastúpeného spoločnosťou S. a spol., a. s., B., konajúcou prostredníctvom konateľ'a a advokáta Mgr. P. S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 4 ods. 2 v spojení s čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 4 ods. 1 a 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov opatreniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 20 a č. 24 z 28. októbra 2010 k rozvrhu práce na rok 2010 a č. 17 zo 4. októbra 2011 k rozvrhu práce na rok 2011, ako aj postupom predchádzajúcim ich vydaniu a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. P. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2011 doručená sťažnosť JUDr. P. P., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou

S. a spol., a. s., B., konajúcu prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. P. S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 4 ods. 2 v spojení s čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práv podľa čl. 4 ods. 1 a 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov opatreniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. 20 a č. 24 z 28. októbra 2010 k rozvrhu práce na rok 2010 a č. 17 zo 4. októbra 2011 k rozvrhu práce na rok 2011 (ďalej aj „opatrenia z 28. októbra 2010“, „opatrenie zo 4. októbra 2011“, spolu len „napadnuté opatrenia“), ako aj postupom predchádzajúcim ich vydaniu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že predseda najvyššieho súdu opatrením č. 20 z 28. októbra 2010 (dátum opatrenia bol zmenený) mienil preložiť sťažovateľa, ktorý je sudcom najvyššieho súdu zaradený do trestného kolégia najvyššieho súdu, do správneho kolégia najvyššieho súdu. Predseda najvyššieho súdu predložil návrh na zmenu rozvrhu práce na rok 2010 na rokovanie sudcovskej rady najvyššieho súdu 7. októbra 2010, na ktorom bolo prijaté uznesenie č. 141/2010, ktorým sudcovská rada najvyššieho súdu vzala na vedomie zmenu rozvrhu práce na rok 2010, ale neodporučila predsedovi najvyššieho súdu preložiť sťažovateľa z trestného do správneho kolégia najvyššieho súdu.

Predseda najvyššieho súdu opatrením č. 24 z 28. októbra 2010 k rozvrhu práce na rok 2010, ktoré *„má úplne totožné znenie ako predátumované opatrenie č. 20“*, preložil sťažovateľa z trestného do správneho kolégia najvyššieho súdu. Sťažovateľ mal v uvedenom čase pozastavený výkon funkcie sudcu a pre nesúhlasné stanovisko nielen sudcovskej rady najvyššieho súdu, ale aj správneho kolégia najvyššieho súdu nebol zaradený do konkrétneho senátu. Sudcovská rada najvyššieho súdu uznesením z 3. októbra 2011 odporučila zaradiť sťažovateľa do senátu „10S“ správneho kolégia najvyššieho súdu. Následne opatrením zo 4. októbra 2011 bol sťažovateľ preložený do správneho kolégia najvyššieho súdu a zaradený do senátu „10S“.

Sťažovateľ v sťažnosti popísal genézu svojej profesionálnej kariéry, ako aj profesionálnej kariéry predsedu najvyššieho súdu, keď uviedol: *„JUDr. Štefan Harabin*

zastáva funkciu predsedu Najvyššieho súdu SR od 23. júna 2009, pričom v minulosti – v rokoch 1998 až 2003 už túto funkciu po dobu päť rokov zastával a bol tiež takmer tri roky ministrom spravodlivosti SR a podpredsedom vlády SR.

Sťažovateľ od roku 1982 nepretržite vykonával funkciu prokurátora, resp. sudcu na trestnom úseku s výnimkou rokov 2004 až 2007, kedy bol národným členom E. za Slovenskú republiku, avšak aj v tejto funkcii sa zaoberal prevažne trestným a čiastočne medzinárodným právom.“ Na základe uvedeného dospel sťažovateľ k záveru, že predseda najvyššieho súdu má „ako osoba, ktorá viac než desať rokov vykonávala administratívno – riadiace funkcie, ďaleko väčšie predpoklady pre výkon funkcie sudcu na Správnom kolégiu Najvyššieho súdu SR ako sťažovateľ, ktorý je z pohľadu požiadaviek na sudcu Správneho kolégia, takmer úplne bez akýchkoľvek praktických skúseností, zručností a poznatkov, s výnimkou tých, ktoré nadobudol pred takmer tridsiatimi rokmi počas vysokoškolského štúdia“.

Podľa sťažovateľa v tomto prípade neboli splnené zákonné podmienky na preloženie sudcu uvedené v § 52 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o súdoch“), ako ani § 22 ods. 5 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“). Uvedený postup predsedu najvyššieho súdu nesledoval žiadny z legitímnych cieľov, ale išlo o postup sledujúci „zjavne nahradenie neúspešného disciplinárneho návrhu, ktorého dôsledkom pre sťažovateľa malo byť odvolanie z funkcie sudcu – potrestanie JUDr. P. P. (sťažovateľ, pozn.) za jeho názory a postoje na vedenie Najvyššieho súdu SR Š. H.“.

Následne sťažovateľ poukázal na znenie čl. 13 ods. 3 rokovacieho poriadku najvyššieho súdu (identické znenie tohto článku bolo platné v októbri 2010 i v októbri 2011), podľa ktorého „Členmi kolégia sú sudcovia, ktorí sú zaradení do niektorého senátu tohto kolégia.“, na základe ktorého tvrdil, že v súlade s týmto článkom do konkrétneho senátu nemohol byť zaradený, lebo v rozhodnom čase bol výkon jeho funkcie sudcu dočasne pozastavený. V tejto súvislosti taktiež poukázal na čl. 13 ods. 2 poslednú vetu rokovacieho poriadku najvyššieho súdu, podľa ktorého „Sudcu možno preložiť do iného kolégia len s jeho súhlasom“, ktorý platil i v októbri 2010, keď formálne došlo k zaradeniu

sťažovateľa do správneho kolégia najvyššieho súdu. Predseda najvyššieho súdu sa uvedenými ustanoveniami rokovacieho poriadku neriadil „ani pri vydávaní čo len jedného z opatrení týkajúcich sa zaradenia sťažovateľa do Správneho kolégia NS SR“.

S ohľadom na čl. 13 ods. 3 rokovacieho poriadku najvyššieho súdu sa podľa sťažovateľa «javí, že zámerom tohto zdanlivo organizačno-správneho aktu bolo nielen poškodiť sťažovateľa odňatím príplatku, ktorý prislúcha každému sudcovi Trestného kolégia, ktorý rozhoduje o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam Špecializovaného trestného súdu, ale aj v rozpore s verejným záujmom popísaným v ústavnom zákone č. 357/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Verejným záujmom v tomto konkrétnom prípade chápe sťažovateľ záujem verejnosti – účastníkov konkrétnych súdnych sporov nielen na rozhodovaní nezávislého a nestranného sudcu, ale aj na rozhodovaní sudcu profesionálne – odborne i osobnostne veľmi dobre pripraveného, na úrovni Najvyššieho súdu SR vysoko špecializovaného, ktorý svojim prístupom k rozhodovaniu nepripustí pochybnosti účastníkov, že o ich návrhoch bude rozhodovať čo najerudovanejšie, najrýchlejšie a bez prieťahov. Očakávať od sudcu s tridsaťročnou praxou na trestnom úseku, že bude bez prípravy rovnocenným partnerom kolegom, ktorí sa dlhodobo venujú správne právu, ba dokonca sa užšie špecializujú, čo sa dá právom predpokladať u sudcov na Najvyššom súde SR, ako najvyššom stupni všeobecného súdnictva, nemá oporu ani v elementárnej logike a poškodzuje a znevažuje prácu sudcov Správneho kolégia Najvyššieho súdu SR a na druhej strane oberá Trestné kolégium o dlhoročného odborníka, čím predlžuje a znekváľituje rozhodovanie v tomto kolégiu.

Predseda Najvyššieho súdu SR ako funkcionár zodpovedný za riadny chod Najvyššieho súdu SR by mal vytvárať optimálne podmienky chodu ním riadeného súdu a nemal by, aj ak by boli splnené všetky zákonom vyžadované podmienky, prekladať do ktoréhokolvek kolégia Najvyššieho súdu SR sudcu, ktorý mal v čase údajného preloženia dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu (pre disciplinárne konanie iniciované samotným predsedom Najvyššieho súdu SR, v ktorom bol navyše aj „poškodeným“), pretože tým nemôže skvalitniť a zrýchliť rozhodovanie senátov Správneho kolégia, pretože taký sudca, ktorý nemôže rozhodovať pre pozastavenú činnosť, nemôže byť žiadnym prínosom pre kolégium, do ktorého je prekladaný. To vyplynulo i zo záveru Správneho kolégia

Najvyššieho súdu SR z októbra 2010, keď odmietlo zaradiť sťažovateľa do konkrétneho senátu, vzhľadom na to, že nie je činný. Na tomto mieste sa žiada opäť pripomenúť čl. 13. ods. 3 Rokovacieho poriadku NS SR, podľa ktorého: „Členmi kolégia sú sudcovia, ktorí sú zaradení do niektorého senátu tohto kolégia...“».

Podľa názoru sťažovateľa postup predsedu najvyššieho súdu voči nemu nebol objektívny, ale diskriminačný, resp. zaujatý. V tejto súvislosti sťažovateľ okrem iného uviedol: *„Predseda Najvyššieho súdu SR nielen návrhom na disciplinárne konanie sťažovateľa za podanie trestného oznámenia a vyslovený názor, ale aj nasledujúcimi postupmi (odňatie kancelárie, odňatie možnosti zúčastniť sa výberových konaní na funkciu predsedu senátu, rokovaní kolégia, Pléna Najvyššieho súdu SR, rehabilitácií, účasti na vzdelávacích aktivitách, ale aj odňatie už priznaných odmien aj k životnému jubileu a ďalšie, vrátane nezákonného odvolania sťažovateľa z funkcie národného člena E. v rozpore so zásadami prezumpcie nevinu, zákazu retroaktivity a podobne), keď mu neumožnil vyjadriť sa k disciplinárnemu návrhu a dočasnému pozastaveniu výkonu funkcie sudcu a ďalšími postupmi, dal bez akýchkoľvek pochybností najavo, ako objektívne a vo verejnom záujme je schopný rozhodovať ako ústavný činiteľ a verejný funkcionár, ak ide i o záujmy sťažovateľa.*

Žiada sa dodať, že v podmienkach materiálneho právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) každý zásah do osobnej sféry jednotlivca, ktorý je vykonávaný v rámci akéhokoľvek postupu štátneho orgánu voči jednotlivcovi musí byť ospravedlnený konkrétnou skutočnosťou alebo dôvodom takéhoto zásahu a nielen vykonaný preto, že štátny orgán má takúto právomoc formálne danú.“

Sťažovateľ taktiež poukázal na skutočnosť, že ako opatrenie zo 4. októbra 2011, tak aj návrh na zmenu rozvrhu práce na rok 2011 boli podpísané k takémuto úkonu neoprávnenou osobou – JUDr. I. H., a takto boli predložené sudcovej rade najvyššieho súdu, preto *„všetko nasledujúce konanie s preložením sťažovateľa do senátu Správneho kolégia 10 S je mimo zákonný rámec, tzn. je nezákonné z titulu nerešpektovania zákona predsedom Najvyššieho súdu SR, a preto je podľa názoru sťažovateľa paktom“.*

Sťažovateľ taktiež požiadal ústavný súd o vydanie dočasného opatrenia, ktorým pozastaví vykonateľnosť opatrenia zo 4. októbra 2011, ako aj jemu predchádzajúcich opatrení z 28. októbra 2010, ktoré odôvodnil takto: *„Dôležitým verejným záujmom je dôveryhodnosť súdnictva a kvalifikované a rýchle rozhodovanie sudcu v jednotlivom prípade. V situácii, ak účastník konania nemôže mať istotu, že o jeho veci rozhoduje skutočný odborník – profesionál – špecialista, nemôže mať istotu, že jeho vec bude rozhodnutá zákonne, rýchlo a bez prietáhov. Tento verejný záujem sa úzko prelína so záujmom účastníkov súdnych konaní na zákonného sudcu. Nezákonnosť sudcu môže byť pritom namietaná účastníkmi konania a spôsobovať ďalšie komplikácie – najmä prietahy v činnosti súdu. Tento verejný záujem na nezávislom, kvalitnom a rýchlom súdnom rozhodovaní prevyšuje osobný záujem predsedu Najvyššieho súdu SR prinútiť sťažovateľa na odchod z Najvyššieho súdu SR, hoc i zastieraný nedostatkom sudcov na Správnom kolégiu a prebytkom sudcov na kolégiu Trestnom porovnávajú dĺžku praxe sťažovateľa v tomto kolégiu a najmenej desiatich ďalších sudcov Trestného kolégia NS SR. Z týchto dôvodov ponechanie napadnutých opatrení v platnosti predstavuje pre sťažovateľa ďaleko väčšiu a to nielen materiálnu ujmu, než záujem predsedu Najvyššieho súdu SR na doplnení údajne nedostatočného počtu sudcov Správneho kolégia NS SR, ktorý nedokáže riešiť inak než zaradením trestného sudcu do tohto kolégia. Naopak nedostatočný počet sudcov na Trestnom kolégiu, napriek žiadostiam sudcov o odstránenie preťažnosti, dlhodobo nerieši.“*

Sťažovateľ ústavnému súdu následne navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že *„Základné práva JUDr. P. P. podľa článku 30 ods. 4 a článku 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo podľa článku 4 ods. 2, článku 13 a článku 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo uvedené v čl. 4 ods. 1, 2 písm. a/ ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov boli postupom predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní predchádzajúcom vydaniu opatreniam predsedu Najvyššieho súdu SR č. 20, 24 z 28. októbra 2010 k Rozvrhu práce na rok 2010 a č. 17 zo 4. októbra 2011 k Rozvrhu práce na rok 2011, ako aj nimi samotnými, porušené.“*

Opatrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 20,24 z 28. októbra 2010 k Rozvrhu práce na rok 2010 a č. 17 zo 4. októbra 2011 k Rozvrhu práce na rok 2011 sa zrušujú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia, ktoré budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, a to dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 4 ods. 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov verejný funkcionár sa musí pri výkone svojej funkcie zdržať všetkého, čo môže byť v rozpore s týmto ústavným zákonom. Na tento účel verejný funkcionár nesmie využívať svoju funkciu, právomoci z nej vyplývajúce a informácie nadobudnuté pri jej výkone alebo v súvislosti s jej výkonom na získavanie výhod vo svoj prospech, v prospech jemu blízkych osôb ani iných fyzických osôb alebo právnických osôb; to sa nevzťahuje na činnosť alebo úlohu, ktorá vyplýva verejnému funkcionárovi z výkonu jeho funkcie.

Podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo

procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 30 ods. 4 a čl. 12 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 4 ods. 2, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, ako aj práv podľa čl. 4 ods. 1 a 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov napadnutými opatreniami, ako aj postupom predchádzajúcim ich vydaniu. K porušeniu ním v sťažnosti označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že sťažovateľ bol napadnutými opatreniami preložený z trestného kolégia do správneho kolégia a senátu „10S“, a to napriek tomu, že

- predseda najvyššieho súdu má s ohľadom na jeho profesijnú kariéru väčšie predpoklady než sťažovateľ na výkon funkcie sudcu správneho kolégia najvyššieho súdu,
- na preloženie sťažovateľa do správneho kolégia najvyššieho súdu neboli splnené zákonné podmienky uvedené v § 52 ods. 2 zákona o súdoch (zákon č. 757/2004 Z. z.) a § 22 ods. 5 zákona o sudcoch a prísediacich (zákon č. 385/2000 Z. z.), predovšetkým napadnuté opatrenia nesledovali ani jeden z legitímnych cieľov, ale išlo o postup predsedu súdu, ktorého cieľom bolo potrestanie sťažovateľa za jeho názory a postoje k „*vedeniu najvyššieho súdu*“, resp. predstaviteľom výkonu riadenia a správy najvyššieho súdu,
- preradenie sťažovateľa do iného kolégia najvyššieho súdu bolo vykonané v rozpore s čl. 13 ods. 3 rokovacieho poriadku najvyššieho súdu,
- návrh na zmenu rozvrhu práce bol podpísaný neoprávnenou osobou.

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil, že obsahom základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy je iba prístup k voleným a iným verejným funkciám, t. j. možnosť nediskriminačného uchádzania sa o takéto funkcie, a nie aj právo na zotrvanie v týchto

funkciách (II. ÚS 822/00, m. m. II. ÚS 796/00). V náleze sp. zn. II. ÚS 48/97 zo 7. januára 1998 v zásade (aj keď v zásadne iných okolnostiach) pripustil, že získaním verejnej funkcie „sa ústavné právo občanov na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok... nevyčerpáva“. V nadväznosti na citované ústavný súd rešpektuje, že základné právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok garantované čl. 30 ods. 4 ústavy by strácalo akýkoľvek právny význam, ak by príslušný orgán verejnej moci osobe, ktorá bola do príslušnej ústavnej (verejnej) funkcie ústavou ustanoveným spôsobom ustanovená, neumožnil riadny výkon tejto ústavnej (verejnej) funkcie.

V danej veci sa sťažovateľ ako sudca najvyššieho súdu dlhodobo špecializoval vo svojej rozhodovacej činnosti na trestnú agendu a bol zaradený do trestného kolégia najvyššieho súdu. Napadnutými opatreniami predsedu najvyššieho súdu bolo rozhodnuté o preložení sťažovateľa z trestného kolégia najvyššieho súdu do správneho kolégia najvyššieho súdu a jeho zaradení do senátu „10S“.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o súdoch sa na najvyššom súde zriaďuje občianskoprávne kolégium, trestnoprávne kolégium, obchodnoprávne kolégium a správne kolégium. Sudca najvyššieho súdu je členom kolégia podľa prevažujúceho obsahu svojej rozhodovacej činnosti určeného rozvrhom práce. Sudca môže byť členom len jedného kolégia; to nevyklučuje možnosť konať a rozhodovať vo veciach patriacich do iného kolégia, ak sudcovia príslušného kolégia nemôžu z dôvodu vylúčenia vo veci konať a rozhodnúť. Sudcu možno zaradiť do iného kolégia len s jeho súhlasom alebo za podmienok podľa § 51a aj bez jeho súhlasu.

Podľa § 51a ods. 1 zákona o súdoch možno sudcovi rozvrhom práce prideliť na konanie a rozhodovanie vecí patriace do inej agendy, ak bude tvoriť prevažujúci obsah jeho rozhodovacej činnosti

a) len s jeho predchádzajúcim súhlasom alebo

b) bez jeho súhlasu len po predchádzajúcom prerokovaní sudcovskej rady v prípade zmeny rozvrhu práce v dôsledku nerovnomerného zaťaženia sudcov či zabezpečenia riadneho chodu súdu.

Podľa § 51a ods. 2 zákona o súdoch musí predseda súdu v prípade podľa odseku 1 písm. b) poskytnúť dotknutému sudcovi čas na prípravu v trvaní aspoň dva mesiace pred pridelením na konanie a rozhodovanie inej agendy; ustanovenia osobitného zákona (zákona o sudcoch a prísediacich) o vzdelávaní sudcov, prehľbovaní kvalifikácie a zvyšovaní kvalifikácie sudcov tým nie sú dotknuté.

Podľa § 52 ods. 1 zákona o súdoch (zákona č. 757/2004 Z. z.) rozvrh práce zostavuje predseda súdu tak, aby bol zabezpečený výkon súdnictva. Pri tvorbe rozvrhu práce je povinný rešpektovať zásadu rovnomernej zaťažnosti sudcov a súdnych úradníkov.

Podľa § 52 ods. 7 zákona o súdoch v znení platnom do 30. apríla 2011 zmeny a dodatky rozvrhu práce, ktoré sa dotýkajú sudcov a súdnych úradníkov poverených konaním a rozhodovaním, vykoná predseda súdu spôsobom určeným v rozvrhu práce po ich prerokovaní v sudcovskej rade.

Zákon o súdoch za orgán zabezpečujúci výkon riadenia a správy súdu ustanovuje predsedu súdu a podpredsedu súdu (§ 33). Z už uvedených ustanovení zákona o súdoch vyplýva, že s možnosťou zmeny obsahu agendy patriacej do rozhodovacej činnosti jednotlivých sudcov počítal aj samotný zákonodarca, ktorý úlohu regulovať činnosť súdu spôsobom zabezpečujúcim jeho riadny chod a rovnomernú zaťažnosť sudcov zveruje predsedovi súdu.

Z obsahu napadnutých opatrení je zrejmé, že predseda súdu nimi zmenil obsah agendy patriacej do rozhodovacej činnosti sťažovateľa, a to napriek jeho nesúhlasu s uvedeným rozhodnutím, ako aj nesúhlasnému vyjadreniu sudcovskej rady najvyššieho súdu v tejto veci. Predseda najvyššieho súdu v tomto prípade vystupoval a rozhodoval ako orgán riadenia a správy súdu a jeho rozhodnutie (napadnuté opatrenia) je pre sťažovateľa záväzné, pretože právomoc rozhodovať o tejto otázke bola zákonom zverená predstaviteľovi orgánu štátnej správy.

Samotný výkon funkcie sudcu je v prípade splnenia zákonných podmienok na výkon tejto funkcie garantovaný doživotne. Podľa ústavného súdu postupom predsedu súdu, v dôsledku ktorého je zmenená špecializácia sudcu vo vzťahu k ním rozhodovanej agende, k znemožneniu samotného výkonu funkcie sudcu dôjsť nemôže. Napadnuté opatrenia možno podľa ústavného súdu považovať za rozhodnutia, resp. akty riadenia predsedu najvyššieho súdu ako predstaviteľa orgánu riadenia a správy súdu, ktorý musí v rámci výkonu svojej funkcie dbať na vytváranie podmienok v záujme zabezpečenia plynulého chodu súdu.

Inak povedané, rozhodnutím o zmene agendy rozhodovacej činnosti sudcu nie je zasiahnuté postavenie sudcu, jeho status, dochádza ním iba k zmene podmienok výkonu jeho funkcie sudcu, ktorá by však mala byť v súlade so zákonom vyvolaná objektívne existujúcou, reálnou potrebou zabezpečenia riadneho chodu súdu, logicky predovšetkým potrebou efektívneho rozhodovania vo veciach agendy doručenej tomuto súdu. Zákon o súdoch v takýchto situáciách pamätá aj na potrebu sudcu, vzniknutú zmenou agendy, ktorá patrí do jeho rozhodovacej činnosti, prehľbiť si vedomosti potrebné na jej kvalifikované rozhodnutie, ktorú rieši tým, že mu poskytuje čas na prípravu v trvaní aspoň dva mesiace pred pridelením inej agendy na konanie a rozhodovanie (§ 51a ods. 2).

Právo nerušene vykonávať funkciu sudcu vzhľadom na dynamický vývoj spoločnosti a jej potrieb nemôže byť preto stotožňované s právom na vybavovanie obsahovo rovnakej agendy počas celej doby výkonu tejto funkcie, resp. v tomto prípade s právom na vykonávanie rozhodovacej činnosti v konkrétnej agende po celú dobu výkonu funkcie sudcu. Z uvedeného vyplýva, že zmena špecializácie sudcu na základe rozhodnutia orgánu štátnej správy a s ňou spojená povinnosť rozhodovať o novej agende v rámci výkonu funkcie sudcu, nemôže byť potom považovaná ani za nútenú alebo povinnú prácu podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru.

Z obsahu argumentácie sťažovateľa uvedenej v sťažnosti bolo možné vyvodiť spojitosť namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy s uplatňovaním jeho základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, ako aj spojitosť

namietaného porušenia čl. 13 a čl. 14 dohovoru s uplatňovaním ochrany jeho práva na zákaz vykonávania povinnej a nútenej práce podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že rozhodnutím o zmene špecializácie sudcu počas výkonu jeho funkcie nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy, ako ani k porušeniu práva podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru v spojení s čl. 13 a čl. 14 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia v nej označených práv opatreniami z 28. októbra 2010 bolo možné odmietnuť aj ako oneskorene podanú.

Sťažovateľ v sťažnosti obsažne argumentoval aj porušením práv podľa čl. 4 ods. 1 a 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov, poukazujúc na podľa neho diskriminačné a protizákonné konanie predsedu najvyššieho súdu ako orgánu riadenia správy súdu uplatnené voči nemu, resp. zneužitie funkcie zo strany predsedu najvyššieho súdu pri rozhodovaní o jeho preložení do správneho kolégia najvyššieho súdu, v dôsledku toho, že otvorene prejavil svoje názory a postoje vzťahujúce sa na „*vedenie najvyššieho súdu*“.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na skutočnosť, že právny poriadok Slovenskej republiky kreuje v záujme ochrany nezávislosti sudcov vyvážený systém vzájomných brzd a protiváh medzi orgánmi štátnej správy a sudcovskou samosprávou vytvorený predovšetkým zákonom o súdech, ako aj zákonom o sudcoch a prísediacich.

Základné povinnosti predstaviteľov orgánu riadenia a správy ustanovuje zákon o súdech v svojom § 42. Podľa odseku 1 tohto paragrafu predseda súdu a podpredseda súdu sa pri výkone riadenia a správy súdu musia zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť

a dôstojnosť ich funkcie alebo ohroziť dôveru v nestranný a spravodlivý výkon tejto funkcie.

Porušenie povinností pri výkone správy súdu vyplývajúcich z § 42 zákona o súdoch je v § 116 ods. 1 písm. e) zákona o sudcoch a prísediacich definované ako disciplinárne previnenie. Podľa § 119 zákona o sudcoch disciplinárne konanie vo veciach predsedu a podpredsedu najvyššieho súdu vykonáva ústavný súd. Osoby oprávnené iniciovať návrh na disciplinárne konanie sú špecifikované v § 120 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich, podľa ktorého návrh na začatie disciplinárneho konania je oprávnený podať a) minister, b) verejný ochranca práv, c) predseda krajského súdu aj proti sudcovi okresného súdu v jeho obvode, d) predseda súdu proti sudcovi príslušného súdu, e) sudcovská rada proti sudcovi príslušného súdu vrátane predsedu tohto súdu.

S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy nie je oprávnený preskúmať námietky porušenia povinností predsedom najvyššieho súdu vystupujúcim v pozícii orgánu riadenia a správy súdu a sťažovateľ nie je osobou, ktorá by bola oprávnená podať návrh na začatie konania podľa čl. 136 ods. 3 ústavy (§ 74e zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (návrhu na vydanie dočasného opatrenia, trovách konania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2012